

Stand van Zaken Uitvoeringsagenda programmamanagement Sociaal Domein 2016-2017 Informatienota t.b.v. bespreking in Commissie MO d.d. 3 november 2016

In het vroege voorjaar van 2013 heeft de gemeenteraad een Strategisch kader Sociaal domein vastgesteld. Door het beleid op de verschillende terreinen in samenhang aan te pakken, kan het krachtiger, effectiever en efficiënter. Dit vergroot de transparantie, herkenbaarheid en uniformiteit. Zover zijn we echter nog niet. Door de ontwikkeling van programmamanagement krijgen samenhang en samenwerking meer 'body' met als doelstelling dat deze werkwijze een belangrijke impuls geeft aan de door het bestuur gewenste cultuuromslag en de wijziging van de organisatiestructuur.

Onder dit brede strategische beleidskader Sociaal domein vallen de aandachtsgebieden welzijn, jeugd, onderwijs, cultuur, sport, gezondheid, zorg, veiligheid, participatie (sociale zekerheid), maatschappelijke zaken, wijkgericht werken, maatschappelijk vastgoed, wonen, voorzieningen en openbare ruimte. Dit strategisch kader is de kapstok waaraan deze aandachtsgebieden hun specifieke inhoudelijke beleid en uitvoering kunnen ophangen.

De samenwerking in de regio Alkmaar is belegd bij een regionaal directieteam (RDT). De programmadirecteur neemt deel aan dit overleg. Er is een regionale netwerkorganisatie opgericht voor de inkoop Jeugd en WMO en contractmanagement. Er zijn twee bestuurlijke inkoopteams samengesteld, waarin ook de directeuren participeren. Interne collega's nemen deel aan de twee projectgroepen. Ook is er een periodiek overleg georganiseerd voor afdelingshoofden en coördinatoren Toegang.

Een belangrijk onderwerp is Resultaatsturing binnen de WMO (projectleider Patrick Blokzijl). Begin september is een projectgroep gestart met de opdracht Resultaatsturing per 1 januari 2018 te implementeren.

Het betreft individuele- en groepsondersteuning en persoonlijke verzorging, kortdurend verblijf en respijtzorg. Daarmee wijken we qua planning af van Alkmaar en de BUCH die per 1 januari 2017 beginnen. De reden hiervoor heeft te maken met de in beeld gebrachte risico's die implementatie per 2017 met zich meebrengen. Een projectgroep onder leiding van de projectleiders Patrick Blokzijl (Heerhugowaard) en Marc Brachthuisen (Langedijk) is hard aan het werk om tot een goede implementatie te komen, waarbij zoveel mogelijk de samenwerking met Alkmaar en BUCH wordt gezocht en het einddoel is om vanaf 2018 weer gezamenlijk verder te kunnen. Kortom er worden twee wegen bewandeld naar hetzelfde doel.

Het achterliggende idee bij resultaatsturing is dat het bijdraagt aan een betere kwaliteit, betere klanttevredenheid, lagere administratieve lasten, meer flexibiliteit en betere bestuurbaarheid van de zorg. Niet meer het aantal uur staat voorop, maar het te bereiken resultaat bij de cliënt. Er wordt gewerkt met arrangementen en daarbij naar de complexiteit en intensiteit gekeken. De gemeente stelt vast samen met de cliënt (en netwerk/familie, verzorger, zorgaanbieder) wat er bereikt moet worden (welk resultaat) en het is aan de zorgaanbieder (samen met cliënt en netwerk/familie) om de hoe in te vullen.

Dit is een omschakeling voor alle betrokkenen en vergt goede uitleg richting de cliënt en goede afstemming tussen gemeente en zorgaanbieder. Het jaar 2017 gebruiken Heerhugowaard en Langedijk om dit voor te bereiden en het geheel klaar te hebben (tarieven 2017, contractmanagement, scholing/coaching, communicatie/herindicatietraject, werkprocessen, ICT, monitoring/managementinformatie). Tegelijk starten we met enkele pilots om zelf ervaring op te doen en wisselen we kennis en ervaring uit met de andere gemeenten in de regio.

De uitvoeringsagenda Sociaal domein bestaat in 2016 en 2017 uit zes resultaatgebieden waarop eenduidigheid en helderheid moet worden georganiseerd.

De uitvoering van de projecten vindt plaats binnen **de pilot "ontschot werken"**. De voortgang wordt besproken in het projectteam, waardoor er een samenspel ontstaat tussen en binnen de zes resultaatgebieden en budgetten niet leidend zijn.

Zo wordt "innovatie" ingezet voor de ontwikkeling Jeugdhulp en Taskforce Werkstart. En de integrale aanpak binnen de toegang wordt gezamenlijk vormgegeven met de werkorganisatie Halte Werk en met maatschappelijke organisaties die actief zijn in HHW (zoals b.v. MET).

De zes resultaatgebieden zijn:

1. Innovatie op het gebied van preventie en voorliggende voorzieningen

(projectleider Lucienne Braaksma)

Legoën in het sociaal domein volgens de iPhone-methode.

Gestart is met de ontwikkeling van een andere manier van probleembenadering. Een personage wordt centraal gesteld en van daaruit wordt een oplossing gezocht die het beste bij hem/haar past. Niet door helemaal "out of the box" te gaan, maar juist door slimme combinaties te maken van bestaande elementen, de zgn legoblokjes. Innovatie in het sociaal domein komt snel neer op het uitdenken van een heel nieuw aanbod. Veelal is de gedachte dat, wat van ver komt, innovatiever is. Maar als we naar onze tastbare geschiedenis kijken blijkt dat je voor innovatie het juist dichtbij moet zoeken. De vele lego-blokjes, die wij hebben binnen het sociale domein, zijn al zo divers en talrijk dat het zaak is deze slim te combineren en in te zetten.

Nadat we in september jl. een eerste "try out" hadden, werd daarmee de aanzet van een innovatiemenukaart gegeven. We gaan de komende periode hiermee verder aan de slag. We gaan ondermeer kijken of deze methode kan bijdragen aan een werkproces beschrijving bij multi-probleem gezinnen.

Ook de Ynnovate methode, die speciaal is ontwikkeld om het innovatievermogen van overheidsorganisaties te vergroten, wordt toegepast in het Sociale Domein. Zo is er een bijeenkomst gericht op het vraagstuk "Hoe kunnen we alleenstaande ouders uit de bijstand naar werk begeleiden" georganiseerd waar een drietal concrete ideeën uit zijn voortgekomen. Deze Ynnovate methode gaan we bij de uitwerking van één van de ideeën in november ook inzetten bij de doelgroep zelf. Voor de beschrijving van de ideeën wordt verwezen naar het resultaatgebied Taskforce Werkstart.

Gebleken is dat beide aanpakken positief kunnen bijdragen aan vraagstukken binnen het sociaal domein. De kracht zit in het feit dat de methoden gedaan kunnen worden met doeners, denkers vanuit verschillende disciplines/organisatie/bevolkingsgroepen etc. De verwachting is dat vanuit de verschillende aandachtsgebieden binnen het sociale domein de methodes in 2016 vaker ingezet gaan worden.

De toepassing van de principes van beide methodes hoeven zich niet te beperken tot het sociaal domein, ook op de andere domeinen is toepassen mogelijk.

2. Integrale aanpak door samenwerking in de toegang

(projectleider Patricia van Dooyeweerd)

Binnen dit project is de afstemming leidend van werkprocessen van de verschillende gemeenteonderdelen die zich bezig houden met de uitvoering van de verschillende wetten binnen het sociaal domein. Belangrijke thema's hierbij zijn de samenwerking bij multi-probleem gezinnen en de samenwerking bij (arbeidsmatige-)dagbesteding.

De verbinding tussen het netwerk in de buurt en de inwoners wordt vormgegeven door een periodiek overleg op buurtniveau over signalen uit de buurt en het komen tot (preventieve) acties of kleinschalige samenwerkingsvormen. Binnen de 6 wekelijkse buurtoverleggen wordt samenwerking gezocht met actieve burgers, de maatschappelijke- en vrijwilligers organisaties, de welzijnsorganisatie, zorgverleners en wijkagenten.

De komende tijd zullen vanuit Het Sociaalplein netwerkbijsamkomsten georganiseerd worden. De organisatie van deze bijeenkomsten ligt nu nog vooral bij de gemeente, maar ook van de netwerkpartners wordt een actieve inbreng gevraagd (de gemeente kan dan eventueel ondersteunen). De invulling van de bijeenkomst zal aansluiten bij de vraag van de inwoners of de

wens van het netwerk. Wij verwachten dat er het komend jaar vooral aandacht zal zijn voor kennisdeling en doorontwikkeling van Het Sociaalplein op de volgende thema's: samenwerking bij schuldvragen, integratie nieuwkomers, samenwerking rond multi-probleem gezinnen, het omgaan met privacy-gevoelig gegevens binnen het netwerk en de inzet van preventie/voorliggende maatregelen

Ook zal de komende periode de website hetsociaalplein.nl verder worden doorontwikkeld zodat professionals op een afgeschermd deel van de website terecht kunnen voor contact met andere professionals en verbinding.

3. Actief Burgerschap

Actief Burgerschap is sinds kort een apart programma geworden. Hierover wordt de gemeenteraad op 24 november a.s. bijgepraat in een aparte themabijeenkomst.

4. Taskforce Werkstart

(projectleider Corry Mijster)

De doelgroep waar de Taskforce Werkstart zich op richt zijn de alleenstaande ouders in de bijstand. De afgelopen periode is gewerkt aan een nadere verkenning van de doelgroep. Samen met klantmanagers van Halte Werk is daarvoor casuïstiek besproken. In juni 2016 bedroeg het aantal alleenstaande ouders in de bijstand 242 voor Langedijk en Heerhugowaard samen. Vuistregel is dat de verhouding LD-HHW ongeveer 3:7 is.

Vervolgens is met behulp van de ynnovator methodiek aan de slag gegaan om te komen tot een aantal innovatieve en onorthodoxe methoden. Uitgangspunten zijn daarbij persoonlijke benadering, ondersteuning op maat, lotgenoten contact, competentieontwikkeling en empowerment.

In grove lijnen zijn er op dit moment drie ideeën die de komende periode verder worden uitgewerkt en als proef worden uitgevoerd, nl:

1. Voor de subgroep kansrijke gemotiveerde alleenstaande ouders wordt een idee uitgewerkt om in een groepssessie 12 deelnemers met elkaar oplossingen te verzinnen om de doelgroep alleenstaande ouders (en zichzelf) de overstap naar werk te laten maken. Vervolgens wordt gekeken hoe deze oplossingen te realiseren zijn en welke ondersteuning de deelnemers daar zelf voor nodig hebben.
2. Voor de doelgroep matig kansrijke alleenstaande ouders wordt een idee uitgewerkt waarin een alleenstaande ouder in de bijstand wordt gekoppeld aan een werkende alleenstaande ouder. Deze duo's komen zowel in groepsverband als individueel bij elkaar.
3. Voor de doelgroep waar de kansen (wellicht) niet voor het opscheppen liggen wordt een idee uitgewerkt waarbij ze middels een intensief begeleidingstraject worden gestimuleerd op zichzelf en hun competenties te reflecteren.

Daarnaast zal ook worden gekeken hoe de werkprocessen rondom WMO, Jeugdhulp en Participatie nog meer op elkaar kunnen worden afgestemd.

5. Pilot doelgroep 18- / 18+

(projectleider Jessica van Taunay)

Een regionale projectgroep komt maandelijks bij elkaar. Tot op dit moment kunnen onderstaande concrete resultaten worden benoemd:

- maandelijks gezamenlijk casuïstiek overleg over complexe zaken 18-/18+
- beschrijving optimaal werkproces voor sluitende aanpak 18-/18+ in de regio. Op dit moment ligt er een concept. Het perspectiefplan 17,5 jaar maakt belangrijk onderdeel uit van het werkproces.
- Ondersteuningstraject 'leren hoe je maatwerk maakt en legitimeert'. Met behulp van het Instituut voor Publieke Waarden (IPW) wordt middels de behandeling van vijf zeer complexe casussen professionals de handvatten gegeven hoe je maatwerk kunt ontwikkelen en zo gezinnen beter kan helpen.

Lokale deelprojecten 18-/18+

Onderstaande deelprojecten / thema's zijn door de werkgroep 18-/18+ als speerpunt benoemd. Er is een start gemaakt met de eerste 5 punten. Voor de punten 6 en 7 zal in 2017 een plan van aanpak worden gemaakt.

1. *Pilot Thuishaven jongerenhuisvesting met begeleiding;*

8 à 10 zelfstandige woonunits voor Heerhugowaardse jongeren met begeleiding door Nehemia Zorg voor de periode van 1 jaar

Naar verwachting zullen 2 woonunits nog voor het eind van dit jaar worden betrokken door 2 Heerhugowaardse jongeren met een WMO indicatie. De overige woonunits worden in 2017 gevuld. Op dit moment wordt er met het Transferium Jeugdzorg bekeken welke jongeren uit hun voorziening in aanmerking komen voor deze pilot.

2. *Haal de Rebel uit de Rebel;*

begeleiding van 4 gedetineerde jongeren naar stageplek of werk(ervaringsplek) waarbij een rolmodel (uit de sportwereld) wordt ingezet

In overleg met Team Veiligheid is 1 Heerhugowaardse gedetineerde jongere aangemeld voor deze pilot. In totaal is er plek voor 2 jongeren uit Heerhugowaard. De coaching en begeleiding van de jongere begint al in detentie en start binnenkort.

3. *Casuïstiekbespreking van jongeren met achtergrond praktijkonderwijs (PRO) en/of voortgezet speciaal onderwijs (VSO) tussen Bureau Arbeidsparticipatie (BAP) en Het Werk, beiden van de Spinaker en het Jongerenloket/Haltewerk*

Eerste afspraken zijn gemaakt om structureel alle jongeren, die binnen een jaar uitstromen, op casusniveau te bespreken, om zo het uitstroomresultaat, maar ook het werkproces en de samenwerking te verbeteren. Ook zal bij wijze van pilot het intakegesprek bij het Jongerenloket op locatie van de school plaatsvinden.

4. *Clientondersteuning specifiek gericht op doelgroep 18-/18+*

De eerste resultaten zullen eind dit jaar door MET Welzijn worden beschreven.

5. *Voor iedere jongere een 'social parent'*

voor elke jongere een stabiele, ondersteunende relatie met tenminste één vertrouwde volwassene

Dit speerpunt wordt meegenomen onder punt 4. Dit maakt onderdeel uit van de opdracht van MET Welzijn.

6. *Alleenstaande Minderjarige Vluchtelingen (AMV)*

7. *Informatie voor kwetsbare jongeren, wat verandert er als je 18 jaar wordt*

6. Jeugdhulp

(projectleider Joyce Prins)

Wanneer steeds vaker dezelfde problemen bij ouders en jeugd worden gesignaleerd, wordt er door gemeente en professionals nagedacht hoe we deze problemen al in een vroeg stadium het hoofd kunnen bieden. Inzetten op preventie is belangrijk om te zorgen dat professionele hulp niet ingezet hoeft te worden. Inmiddels zijn een aantal projecten een groot succes. Daarbij zit de innovatie niet eens meer in de vorm, dan wel in de manier waarop wordt samengewerkt of de thema's die worden behandeld. Voorbeelden hiervan zijn:

Het succesvolle programma Rots en Water. Dit trainingsprogramma heeft als doel het vergroten van de communicatie- en sociale vaardigheden en welzijn bij kinderen en jongeren en het

voorkomen en/of verminderen van sociale problemen zoals pesten, conflicten, uitsluiting, meeloopgedrag en seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Een ander voorbeeld van een preventief project is *de opvoedkaravaan*. Bij de opvoedkaravaan zijn veel verschillende organisaties aangesloten die allerlei preventieve projecten ontwikkelen rond het gestelde thema. Zo versterkt men elkaar en het thema. Dit jaar besteedde de opvoedkaravaan aandacht aan kinderen van gescheiden ouders, een thema dat steeds meer invloed heeft op de levens van opgroeiende kinderen.

Scheiden van ouders kan uitlopen op een vechtscheiding. De medewerkers van het Sociaal plein zagen al snel dat waar ouders in een vechtscheiding liggen, de kinderen problemen ontwikkelden. Hierop heeft het sociaal plein besloten dat hier een aanpak op ontwikkeld moet worden. Het doel is in een vroeg stadium de ouders te begeleiden en ervoor te waken dat kinderen het dupe van worden van de situatie en in het ergste geval dat het kind onder voogdij komt.

Naast het Sociaal plein, zijn ook de Gecertificeerde instellingen en huisartsen in staat jongeren te verwijzen naar jeugdhulp. We werken aan een goed contact met deze verwijzers en bieden ze aan te helpen te verwijzen naar de juiste hulp. De medewerkers van het sociaal Plein kunnen de verwijzers informatie verschaffen over welke hulp we hebben ingekocht en weten dus wat mogelijk is. Daarnaast hebben ze ervaring met de gezinsbenadering en kunnen ook daarmee helpen. Inmiddels wordt Het sociaal plein regelmatig geconsulteerd door de verwijzers. De werkwijze die wij hebben opgebouwd met de GI's is nog redelijk uniek.

Het bekostigingssysteem van de jeugdhulp wordt onder de loep genomen. Met de transitie in 2015 erfden de gemeenten de financiële systemen van drie verschillende werelden: De jeugd- & opvoedhulp, de voormalige AWBZ en de jeugd-GGZ. Er wordt momenteel onderzocht of deze verschillende kostenstructuren beter bij elkaar gebracht kunnen worden. De huidige structuren staan namelijk het integraal samenwerken in de weg.

Belangrijk is dat we binnen de jeugdhulp een beweging inzetten van zware hulp naar lichte hulp. We proberen kinderen zo lang mogelijk binnen het eigen gezin te helpen door ambulante ondersteuning te bieden aan het gezin. Hierop is ook de intensieve ambulante vorm van zorg inzetbaar; intensieve zorg binnen het gezin.

Als het dan toch komt tot een uithuisplaatsing, dan gaat de voorkeur uit naar pleegzorg, mits dit mogelijk is. Deze vorm van opvang is een vreemde eend in de bijt; het wordt uitgevoerd door vrijwilligers. Pleegzorg blijkt bij uithuisplaatsing echter de beste vorm te zijn voor kinderen. Ze verblijven binnen een 'gewoon' gezin die hen stabiliteit kan geven. Er wordt aan gewerkt om deze vorm van jeugdhulp steviger in het zadel te zetten; het aantal pleegouders moet worden vergroot. Hier wordt aan gewerkt door niet alleen te doen aan goede werving, maar wordt ook gewerkt aan versterking van het netwerk, samenwerking, en ondersteuning van elkaar zodat er minder pleegouders uitstromen.

Niet alleen samenwerking tussen professionals is belangrijk, ook de mening van cliënten doet ertoe. We hebben dit mogelijk gemaakt met het digitale platform tjekkin.nl. Dit digitale platform is gemaakt voor ambtenaren, professionals, cliëntenraden, ouders en jongeren binnen de jeugdhulp in regio Alkmaar. Op dit digitaal platform kunnen de verschillende partijen informatie met elkaar uitwisselen, meningen delen, ideeën plaatsen, maar ook regionale en lokale projecten krijgen hier hun plek. Inmiddels zijn er zo'n 11 projecten op tjekkin.nl geplaatst die allemaal gericht zijn op verbeteringen binnen de jeugdhulp.

Heerhugowaard, 26 oktober 2016

Friedel Nijman
Programmamanager sociaal domein